

[Indenrigsministeren.]

i udvalget at se på de spørgsmål, som måtte komme op, men jeg vil gerne på foranledning af de bemærkninger, der er gjort af tre talere her på talerstolen, sige, at jeg betragter sandelig ikke dette spørgsmål som noget komplet ligegyldigt, hvor man bare kan lade syv og fem være lige. Nok er der som sagt fred og ingen fare lige i øjeblikket, men det skal ikke forlede os til at tro, at vi kan klare alting improviseret fra den ene dag til den anden.

Henning Jensen (S):

Jeg vil gerne sige til hr. Kaj V. Andersen, at når jeg brugte ordet „overdramatisering“, skal det ses i lyset af, at der jo stadig væk er en række mennesker i dette sømfund, som mener, at vi bør bevare den status rent sikringsrummæssigt, som man havde i 1950 og deromkring. Når vi nu meget aktivt fra Danmarks side har deltaget i nedrustningsbestræbelserne, så virker det på mig noget ejendommeligt, hvis vi ikke kan bidrage ved at fjerne en række unødvendige sikringsrum. Det er det ord, som mange borgere i dette sømfund har brugt gang på gang i forbindelse med drøftelser og debatter omkring sikringsrummene, at en lang række af dem må anses som værende unødvendige, og disse tanker støtter vi meget, meget gerne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:
Første behandling af forslag til lov om støtte til miljøinvesteringer.
(Lovforslag nr. 42. Fremsat 22/10 75).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Knud Damgaard (S):

Dette lovforslag er veltilrettelagt og gen- nemtænkt, dog burde man nok have givet barnet et andet navn. Vi må lære at ud- trykke os i ord og begreber, som folk umid- delbart forstår. Vi har kaldt det forslag til lov om støtte til miljøinvesteringer, og mange forestiller sig, at det er noget med en arkitekt, der skal finde ud af, hvor svømme- bassinet skal lægges, eller hvor børnenes legeplads skal indrettes. Alt sammen vigtige forhold. Men dette her drejer sig om bekæmpelse af forurening og om bekæmpelse af en stigende forurening.

Det er et lovforslag om en indsats mod den forurening, som, hvis vi ikke er dygtige nok eller ikke har god vilje nok til at skære igennem småligt kævl, kan få uoverskuelige konsekvenser for vore efterkommere.

Derfor gennemførte vi en miljølovgivning, som trådte i kraft 1. oktober 1974, og når det gælder den ideelle målsætning, nemlig at det er forurenere, der må betale for en effektiv forureningsbekæmpelse, så er mit parti 100 pct. enig heri. Lad det derfor være sagt, at dette forslag ikke er en flugt fra dette princip. Det er imidlertid nødven- digt, hvis vi vil være foregangsland, at se på hensynet til beskæftigelsen og økonomien ved ikke at pålignе de ældre virksomheder omkostninger, der vil ødelægge eller be- grænse deres konkurrenceevne.

Selv om lovforslaget ikke direkte er et led i beskæftigelsesforanstaltningerne, men dik- teret af viljen til at få gjort noget ved be- kæmpelse af forureningen, er der naturligvis beskæftigelse forbundet med det. Det har dog ikke været opgaven at gøre graden deraf op. Forslaget har bl. a. den hensigt at bidrage til, at de krav, som miljøreformen stiller om hurtig indsats, vil kunne indfries på en for virksomhederne og for sømfundet betryggende måde.

Støtten til forureningsbekæmpelse kan gives over en 5-årig periode og ikke senere end 31. december 1980. Der tænkes afsat ca. 50 mill. kr. om året til formålet, og på basis af de beregninger, der hidtil har kunnet fo- retages, ser det ud, som om $\frac{2}{3}$ af de inve- steringer, som er omfattet af dette forslag, vil kunne støttes.

Det er værd at bemærke, at det kun dre- jer sig om støtte til investeringsudgifter, idet driftstilskud ville give store kontrolmæs-

[Knud Damgaard.]

sige vanskeligheder. For at få støtte skal investeringen desuden foretages af virksomheder, som ikke ejes af det offentlige, men kan dog ydes til private virksomheders anlægsbidrag i forbindelse med tilslutning til offentligt rensningsanlæg.

Lovforslaget er omfattende i sin karakter, kan f. eks. bruges ved omlægning af en virksomheds produktion, hvis denne omlægning medfører mindre forurening, dog kun til den del af investeringen, der er forureningsbegrænsende. Af anden anvendelse skal nævnes formindskelse af ulemper for befolkningen, f. eks. støtte til højere skorstene, endvidere til etablering af genanvendelsesprocesser, hvis dette medfører en forureningsmindskelse. Dette må være af meget stor interesse for industriens folk.

Ud over det nævnte kan forslaget få betydning ved omlokalisering. Som bekendt stræbes der efter at rette op på det skæve Danmark. Det gælder f. eks. udjævning af skævheder, hvad angår fordelingen af arbejdspladser mellem landets enkelte dele. Jeg finder det betydningsfuldt, at forslaget åbner mulighed for at give tilskud til omplacering af anlæg, og det er ved den fremtidige administration vigtigt, at støtten administreres sådan, at man ikke nødvendigvis fastholder en placering, som på længere sigt er uønsket fra et samfundsmæssigt synspunkt. Det må være rimeligt i et passende omfang at tage hensyn til regeringens landsplanmålsætning.

Lovforslaget forudsætter tre former for økonomisk støtte. Der kalkuleres med rentenødslæg, statsgaranti og direkte tilskud. De direkte investeringstilskud er dog beregnet på virksomheder i helt ekstraordinære situationer; det kan være følge af konkurrenceforvriddning, virksomheders regionale eller nationale betydning eller tilfælde, hvor der stilles meget store krav om omgående forureningsbekæmpende foranstaltninger.

Lovforslaget forudsætter oprettelse af et miljøkreditråd. Det skal være et råd, et overordnet administrativt organ, som skal træffe den endelige beslutning i alle støttesager.

Vi finder, der er et stort perspektiv i dette lovforslag med hensyn til forureningsbekæmpelsen, og skal give forslaget al mulig støtte i udvalget.

Wichmann Madsen (V):

Jeg vil gerne på venstres vegne takke ministeren for fremsættelsen af dette forslag om permanent støtte til miljøinvesteringer. Jeg efterlyste det i min ordførertale ved behandlingen af den midlertidige lovgivning, og jeg vil også gerne henvise til de bemærkninger, jeg da fremsatte, og fremhæve betydningen af, at vi nu kan få skabt mulighed for at hjælpe alle dem, der ikke blev penge til efter den midlertidige lov.

Jeg skal vente med kommentarer til de enkelte punkter i forslaget til underudvalgsarbejdet og blot bebude, at venstre måske gerne ser, om den foreslåede bundgrænse kan sænkes lidt af hensyn til de mindre erhvervsdrivende, men jeg kan i øvrigt tilsige venstres støtte til et positivt udvalgsarbejde, således at lovforslaget snarest kan gennemføres.

Maisted (FP):

Fremskridtspartiet er meget positivt indstillet over for forureningsbekæmpelsen, men vi er lidt i tvivl — og gruppen er splittet — vedrørende det aktuelle lovforslag.

Et flertal af gruppen finder, at det er urimeligt at give en særlig støtte til særlige firmaer, som ministeren og hans administration har fundet værdige til støtte. Miljøloven bygger på ensartede regler over hele landet, og det vil sige, at miljøministeriet ved hjælp af sine bureaukrater og teknokrater, sine bekendtgørelser og cirkulærer skal sørge for en ensartet behandling af vore virksomheder i forbindelse med de krav til forureningsbekæmpelse, myndighederne stiller. Allerede i den gældende lov kræves der ensartet behandling af vore virksomheder. Det foreliggende lovforslag strider herimod.

Miljøloven fungerer i dag ikke efter det princip, at alle er lige for loven. Vore virksomheder bliver ikke ensartet behandlet, selv om administrationen og dermed ministeren skal klarlægge landets samlede forureningsituation og derfra behandle alle ens. Det er sådan set ikke en bebrejdelse, at der ikke sker en ensartet behandling, det er blot en konstatering af de faktiske forhold. Det skyldes bl. a., at man bliver nødt til at tage hensyn til vores beskæftigelsessituation i stedet for at anlægge rent forureningsbekæmpelsesmæssige synspunkter. Eksempelvis har vi jo set, at der er nogle enkelte store

[Maisted.]

virksomheder, der har fået lov til at forurenere en fjord, hvorved alt liv blev udslett, for at bevare 400 arbejdspladser, mens man i samme område førte politisag imod en mindre virksomhed for at få den til at overholde nogle måske rimelige krav, men i hvert fald ikke ud fra en samlet vurdering rimelige krav.

Det er derfor, et flertal i fremskridtspartiet siger, at vi forstørrer disse urimeligheder ved at begynde at give tilskud til nogle virksomheder og ikke til alle, idet vi må gå ud fra, at alle, der søger, jo selv mener, at de har et behov for at få dækket deres omkostninger til disse forureningsbekæmpende anlæg.

Derfor kan vi ikke støtte forslaget, men vi vil meget gerne under udvalgsarbejdet få mere klare retningslinjer af hensyn til vores erhvervsliv, sådan at vi muligvis i nær fremtid kan opnå ensartede regler for alle virksomheder her i landet.

Lone Dybkjær (RV):

Det radikale venstre er enig med regeringen i, at der skal skabes støttemuligheder for de virksomheder, som miljøloven vil ramme særlig hårdt i form af krav om store ændringer for at kunne overholde lovens betingelser. Det er et synspunkt, vi har gjort gældende også i forbindelse med miljølovens behandling. Samfundet bliver nødt til at træde til, når det stiller særlig store krav til virksomheder, der er i konkurrence med udlandet, og hvor man ikke kan regne med, at andre lande stiller de samme krav.

Vi vil derfor medvirke positivt til, at lovforslaget kan gennemføres så hurtigt som muligt.

Lovforslaget demonstrerer jo — man kan både sige nødvendigvis og desværre — hvor megen administration der kræves fra det offentliges side, når man skal give støtte til ordninger af forskelligartet karakter. Jeg tror, det er nødvendigt med flere forskellige støtteformer, men vi vil dog gerne under udvalgsarbejdet drøfte, om der kan ske administrative forenklinger, ligesom vi også gerne vil drøfte fordelingen af beløbene på de forskellige støtteformer og de beløbsrammer, der er anført for de enkelte projekter.

Til slut vil jeg godt stille et spørgsmål til den kombinerede miljø- og boligminister:

hvad vil lovforslaget betyde med hensyn til beskæftigelsen, og inden for hvilke fag må man regne med at der kan ske en aktivitetsforøgelse? Når jeg spørger, er det bl. a. på baggrund af de udtalelser, der fra flere sider nu kommer om, at det er nødvendigt straks at gribe ind over for byggesektoren, for ellers bliver resultatet katastrofalt om et halvt års tid. Længlidningen inden for denne sektor, der åbenbart er overophedet, vil jo smitte af på de andre sektorer. Støtte til miljøinvesteringer bliver jo en dråbe i havet, som fremmer den længlidning, vi øjner forude. Dette forhold kan være væsentligt i vurderingen af lovforslagets ikrafttrædelsestidspunkt. Det er sørgeligt at måtte konstatere, at der ikke er nogen solidaritet mellem dem, der er i arbejde, og dem, der ikke er det, men det er urealistisk, hvis vi ikke herinde arbejder med dette som en kendsgerning. Mit spørgsmål er derfor: hvordan virker forslaget på beskæftigelsen, og hvad agter ministeren og regeringen at gøre?

Lembourn (KF):

Miljøloven blev gennemført i et forlig mellem socialdemokratiet og det konservative folkeparti, en stor og betydningsfuld lovgivning, som mit parti naturligvis også vil lægge ryg til, når det gælder følgerkningerne. Ganske vist er det en lidt kostbar affære, men man kan jo sige, der er det lykkelige ved de 240 mill. kr., der skal bevilges, at de sådan set ophæver sig selv, når projekterne er gennemført.

Den målsætning, vi i sin tid udarbejdede for miljøloven, var jo, at forurenere skal betale, og det holder vi stadig fast ved. Men vi formulerede målsætningen i loven sådan, at der skulle tages et rimeligt hensyn til arbejdspladserne, altså til beskæftigelsen og til virksomhederne, og det har aldrig været meningen med miljøloven, at den skulle føre til, at en ikke ubetydelig del af dansk erhvervsliv kom i vanskeligheder, måtte lukke og ikke kunne konkurrere med udlandet. Derfor er denne lovgivning en ganske naturlig følge af denne målsætning, fordi den hjælper de virksomheder, som nu skal i gang med ret kostbare antiforureningsprocesser, til at gennemføre dem på en rimelig tid.

Da vi i sin tid gjorde miljøloven færdig, fik mit parti nedsat et udvalg, som skulle arbejde med, hvilke muligheder der var for

[Lembourn.]

at hjælpe erhvervslivet igennem denne overgangsperiode. Den betænkning, som blev afgivet i april i år, rummer en række forslag om forbedrede afskrivningsmuligheder for miljøinvesteringer.

Disse findes ikke i dette lovforslag, og begrundelsen er, at man mener, det vil medføre for store administrative besværligheder. Det er muligt, at der kan være noget rigtigt i denne argumentation, men vi må fastholde vores principielle holdning, som er, at vi i hvert fald gerne under udvalgsarbejdet vil se nærmere på dette og undersøge mulighederne for ud over de tre støtteformer, der nævnes: støtten til renten, garantien for statslån og den direkte støtte, eventuelt skal indarbejdes en fjerde mulighed, nemlig forbedrede afskrivningsmuligheder. Jeg skal indrømme, det ikke kan blive til store sager, for der er ikke ret mange virksomheder, der har noget synderligt overskud, og så hjælper det jo ikke ret meget, at man får forbedrede afskrivninger. Det er jo rigtigt, men vi vil dog i hvert fald gerne i udvalget se på det.

Det andet spørgsmål er, at man opretholder en distinktion ved 50.000 kr.s grænsen, og også her er argumentationen, at det er af administrative grunde, og det er da sikkert nok rigtigt, men vi vil også gerne i udvalget have undersøgt, hvor meget det vejer. For det er ikke umiddelbart indlysende, at det skulle give mere administrativt besvær at benytte de to andre metoder, som anvendes for virksomheder, der bruger 50.000 kr. og derover. Det synes jeg lige vi skal se på, så det bliver gjort helt klart, at man ikke skal anvende rentemuligheden og garantimuligheden under 50.000 kr.s grænsen.

Så lige til sidst. Miljøkreditrådet er jo en afsluttende instans, og vi har her i folketinget haft en diskussion om hele denne problematik med ankemuligheden, og jeg synes egentlig også, at vi i dette udvalg lige skal undersøge, om ikke der burde være en ankeulighed til ministeren.

Men altså med disse spørgsmål, som vi gerne vil have drøftet i udvalget, kan det konservative folkeparti love en velvillig behandling.

Ømann (SF):

De foranstaltninger på miljøområdet, der blev givet bevillinger til, først og fremmest

af beskæftigelsesmæssige grunde, i forbindelse med septemberforliget, var ting, som mit parti gik ind for under de forhandlinger, der blev ført, også selv om det drejer sig om udgifter, som egentlig hører hjemme som pålignede produktionsudgifter, men vi står altså i en særlig situation. Det vil vi også nok gøre efter de økonomiske udsigter, der er med hensyn til beskæftigelsen i endnu et par år, så derfor kan vi også tiltræde, at der nu foretages en systematisering i lovforslagsform af de midlertidige foranstaltninger, som blev truffet i forbindelse med septemberforliget.

Man kunne gå ind på forskellige tekniske spørgsmål, men det må nok blive udvalgets sag. Der er dog ét spørgsmål, som jeg gerne vil rejse, og det er dette, at boligministeren ønsker et miljøkreditråd. Så får vi altså igen et af disse råd, som er sammensat af forskellige repræsentanter for erhvervene, for Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Kommunernes Landsforening og alt dette her. Skal det virkelig virke så tungt? Er det så alvorlige sager, at det ikke kan ordnes af administrationen alene? Nu er der oven i købet fra konservativ side fremsat ønske om en ankeinstans. Jeg synes, det er en administrationskabende tankegang, jeg skal ikke sætte mig imod det med hænder og fødder, men jeg vil da bare spørge: er der egentlig basis for at lave et sådant nyt organ?

I øvrigt velvilje over for lovforslaget.

Ritta Ahm (KrF):

Kristeligt folkeparti er velvilligt stemt over for det foreliggende lovforslag om støtte til miljøinvesteringer. Vi mener, det er vigtigt, at vi fremmer igangsættelsen af de forureningsbegrænsende projekter, som mange virksomheder har klar. Det drejer sig jo om virksomheder, der var i drift før 1. oktober 1974, og som derfor ikke har haft mulighed for at tage højde for miljøloven. Da det tilmed drejer sig om projekter, der er til gavn for de ydre omgivelser, må det være rimeligt at støtte disse virksomheder, for hvem det ellers ville være meget vanskeligt eller umuligt økonomisk at efterkomme kravene om forureningsbegrænsning.

Vi finder det også rimeligt, at tilsagn om støtte ikke kan gives efter 1980. Det giver loven en begrænsning og får den til at blive det, den skal være, en overgangsordning.

[Ritta Ahm.]

Administrationen af loven vil vi komme nærmere ind på under udvalgsarbejdet.

Fuglsang (DKP):

Kommunisterne er af naturen velvilligt indstillet over for, hvad der kan fremme bevarelsen og udviklingen af et menneskeligt miljø, herunder bekæmpelse af forurening og forgiftning af naturen og vore omgivelser overhovedet. Alligevel må jeg sige, at vores begejstring for dette forslag og dets bestemmelser ikke er helt uforbeholden. Vi har det principielle synspunkt, at den, der forurener, skal betale, og at det følgelig bør være sådan, at miljøbeskyttelse skal indgå som en naturlig investering og omkostning af dem, der udnytter vores natur, dens råstoffer og vort produktionsapparat.

Alligevel erkender vi, at der sådan rent praktisk kan opstå problemer, ikke mindst for en række ældre virksomheder, med hensyn til at overholde det, og vi erkender også, at selve miljøspørgsmålet, bekæmpelsen af forureningen, kan have beskæftigelsesmæssige sider.

Noget andet, som vi er betænkelige ved — og det gælder for øvrigt ikke alene dette tilfælde, men en hel række andre spørgsmål, vi har beskæftiget os med den sidste tid — er de former, hvorunder man yder støtte. I dette tilfælde ydes støtten i form af tilskud til rentenedsættelse for lån og garanti for lån, og så findes der også visse muligheder for at yde tilskud. Men som helhed er det sådan, at enten det gælder rentetilskuddet eller det gælder garantien, skal lånene optages på det private pengemarked på dets betingelser og under former, som skal aftales med disse pengeinstitutter. Det er sådan, at moderne marxistøkonomer opererer med et, jeg indrømmer, umiddelbart ret uforståeligt begreb, som man kalder den statsmonopolistiske kapitalisme; men man forstår ligesom bedre, hvad det er i praksis, når man ser en hel række af denne slags forslag, nemlig at det i virkeligheden er et samspil mellem statsorganer og den private kapital på en sådan måde, at det i sidste ende er dens interesser, der bliver varetaget. Det forekommer mig også at gå igen, når man ser sammensætningen af det tilsynsråd, der bliver foreslået. Der er 9 medlemmer, og af disse 9 medlemmer er der siger og skriver 1,

som udgår fra den arbejderbevægelse, som måske af mange grunde er den, der er mest interesseret i en sådan lovgivning. Så vil jeg også gerne dertil føje, når der er udtalt tvivl om, hvorvidt afgørelserne er fornuftige, demokratiske og rigtige, at netop afgørelsernes art i høj grad afhænger af, hvor demokratisk et sådant tilsynsråd er sammensat.

Nana Mikkelsen (VS):

Dette lovforslag er åbenbart et brud med princippet om, at forurenere selv skal betale, et princip, som VS ikke mener bør udhules. Havde de to første linjer i lovforslaget lydt: støtte kan ydes til investeringer, som virksomheder, der ejes af det offentlige, foretager i forureningsbegrænsende projekter, havde VS kunnet støtte, men sådan er ordlyden ikke. Tværtimod, støtten skal kun kunne ydes til private.

Ifølge skemaet i bemærkningerne til lovforslaget side 6 og 7 om forholdet mellem kommunale og private udgifter til rensningsanlæg m. v. ser det ud til, at kommunerne har mindst lige så meget brug for støtten. Der foreligger heller ikke nogen redegørelse for, at nedbrydning af de private virksomheders forurening i offentlige rensningsanlæg skulle have mindre betydning for miljøet end private forureningsbekæmpelser. Kommunernes spildevandsanlæg, rensningsanlæg og forbrændingsanstalter og lossepladser får ikke én øre, og det på trods af at private virksomheder, som forslaget til miljøinvesteringer er formuleret denne gang, trods alt godt kan få støtte til at sende deres affald til Kommunekemi. Hvordan forestiller man sig dette tilbud realiseret, når der ikke foreligger bevillinger til udvidelse af kommunernes rensningsanlæg?

Hvis investeringerne til miljøbeskyttelse blev brugt til offentlige rensningsanlæg, ville det også betyde, at de var under stadig offentlig kontrol, og at de fortsat kunne være til gavn for alle, og at den værdi, de stod for, ikke kunne forhandles med fortjeneste af virksomhedsejerne, for der er naturligvis ingen tvivl om, at virksomhedernes salgsværdi forhøjes med forureningsbegrænsende installationer.

Miljøloven taler om at forebygge og bekæmpe forurening af luft, vand og jord. Der er ikke meget forebyggende i det forelig-

[Nana Mikkelsen.]

gende forslag. At forebygge forurening kræver en omlægning af produktionen. Det kræver, at der stilles klare retningslinjer for, hvilke stoffer industrien må anvende, forbud mod bestemte råvarer til visse produkter, rationeringer osv., en planlagt produktion baseret på det rette råstofvalg, nemlig det mest miljøvenlige. At varernes levetid bevidst forkortes dels gennem fremstillingsprocessen, dels gennem en stadig hyppigere udskiftning af modeller, er også medvirkende til at skabe en større forurening. Produktionen af en vare med en kort levetid eller en vare, som hurtigt smides væk, kræver lige så mange råstoffer, lige så megen energi og skaber lige så megen forurening som en tilsvarende vare af højere kvalitet med en længere levetid. Det eneste formål med den stadige forringelse af varerne er at øge omsætningen og nedsætte kapitalens omslagstid mest muligt. Det er forbrugerne, der bliver gjort til sorteper, og nu skal de altså være med til at betale de private virksomheders rensningsanlæg. De skal formodentlig også betale virksomhedernes andel af omkostningerne ved rensningsanlæggene med en højere pris for de producerede varer, uden at der af den grund stilles skærpede krav til producenterne om at levere varer af en højere kvalitet, f. eks. uden giftstoffer eller uden indbygget nedslidning eller ødelæggelse.

Forslaget bærer udpræget præg af at være en panikløsning til hjælp for nogle virksomheder, for at de kan gøre, hvad de ifølge miljøloven er forpligtet til at gøre alligevel, af hensyn til miljøforbedring.

Et seriøst forsøg på ved lov at løse et uhyggeligt miljøproblem kan ikke udelukke forebyggelse og kun satse på bekæmpning og udelukkende på bekæmpning af private virksomheders forurening. Isoleret rensning uden forebyggelse er meningsløs og med den udformning, som dette forslag har, direkte asocial.

Miljøministeren (Helge Nielsen):

Jeg vil gerne takke for den velvillige behandling og modtagelse, som lovforslaget har fået fra næsten alle partier undtagen et flertal i et af partierne, og de kritiske bemærkninger fra VS' side.

Lovforslaget er efter min opfattelse af

stor betydning for miljøbeskyttelsen, samtidig med at det kan medvirke til at sikre arbejdspladser rundt om i landet. Jeg håber derfor, at forslaget kan behandles så hurtigt, at der kan opnås en glidende overgang fra den midlertidige støtteordning, som vi jo i øjeblikket har i gang, og miljøstyrelsen er netop i disse dage ved at være færdig med sin indstilling til mig om, hvem der skal have denne støtte.

Jeg vil godt knytte et par bemærkninger til de enkelte ordførere, først til hr. Knud Damgaard med hensyn til barnets navn. Jeg er da enig i, at ordet miljø måske nok er blevet misbrugt i mange henseender, og at man derfor nogle steder kan være i tvivl om, hvad det er, det drejer sig om, men vi må håbe, at man efterhånden bliver klar over ordets egentlige betydning.

Hr. Wichmann Madsen ønskede, at bundgrænsen skulle sænkes. Det har vi jo drøftet vældig meget, men jeg vil da sige til hr. Wichmann Madsen, at ønsker man bundgrænsen sænket, må man altså også forudse meget stigende omkostninger ved at administrere dette forslag, så disse ting hænger altså sammen.

Hr. Maisted gjorde meget ud af, at alle ikke var lige for loven og ikke fik ensartet behandling. Det vil jeg da godt til en vis grad give hr. Maisted ret i, for det er jo ikke hensigten med det, hvis man skal bekæmpe forurening ud fra det synspunkt, at det er de virksomheder, der forurener mest, som er etableret, inden miljøloven blev gennemført, der skal have støtten, og vi altså med de midler, vi stiller til rådighed, skal opnå så stor en virkning på miljøbeskyttelsen, på foreningsbekæmpelsen som muligt. Jeg mener ikke, det er en rigtig formulering, at alle, der søger, fordi de selv mener, de har behov, dermed skulle have penge, for det behøver jo ikke at være korrekt, selv om virksomheden selv mener, at de er berettiget til det. Det tror jeg nok man skal se efter i sømmene, inden vi bevilger penge til det.

Fru Lone Dybkjær spugte mig om den beskæftigelsesmæssige effekt af dette lovforslag. Det har jeg ingen mulighed for at sige noget om, og jeg tør heller ikke engang sige, at vi under udvalgsarbejdet kan give noget gæt på det, for vi ved jo på nærværende tidspunkt ikke, hvem det er, der søger, og

[Miljøministeren.]

hvad det er for opgaver, de søger til. Jeg vil understrege, som det også er understreget i betænkningen fra Elkær-Hansen-udvalget, at det primære er forureningsbekæmpelsen. At så denne betænkning kommer i en situation med den store ledighed, er sekundært, men det skal selvfølgelig også understreges, at der er megen beskæftigelse i denne lov og i dette lovforslag. Men jeg kan altså ikke for nærværende sige noget om det, og jeg ved ikke, om vi kan se på det under udvalgsarbejdet, men jeg er da villig til det, hvis det er muligt.

Fru Lone Dybkjær bad også min kollega boligministeren om nogle vurderinger i denne forbindelse, idet det jo her også drejer sig om bygge- og anlægsarbejder i stor udstrækning. Dertil vil jeg sige, at jeg ikke er så skeptisk, som jeg har set nogle aviser har været over for denne overophedning i byggesektoren, al den stund der stadig væk er 8 pct. ledige bygningshåndværkere ud over de ufaglærte i bygge- og anlægssektoren, som jo har en langt højere ledighedsgrad. Da der er god opgang i beskæftigelsen i forhold til, at vi havde 16 pct. ledige inden for denne sektor i februar måned, er det klart, vi hele tiden har fod på denne udvikling, skal være klar til at styre udviklingen og se alle de initiativer, der laves her i folketinget, i sammenhæng, ikke bare det enkelte område, men alt, der indgår i bygge- og anlægssektoren. Det vil man fra regeringens side tage hensyn til også i administrationen af den lovgivning, der er tale om her.

Hr. Lembourn pegede på afskrivningsreglerne som en mulighed. Vi har jo i bemærkningerne til lovforslaget redegjort for, hvorfor vi ikke har anvendt afskrivningsreglerne, som betænkningen egentlig foreslog, idet det var administrativt vanskeligt og meget svært at afgrænse, meget svært at kontrollere, om de forhold, der her blev gennemført, også var miljøforbedringer i relation til godkendelse i skattevæsenet.

I forbindelse med hr. Lembourns spørgsmål om kontrollen — jeg forstod det ikke, som hr. Ømann forstod det, som spørgsmålet om en overinstans eller ankeinstans, og forstod det snarere som et spørgsmål om, hvordan folketingets kontrol og hvordan ministerens indsigt og styring af disse udgifter kan klares. Her vil jeg henvise til § 11,

stk. 3, i henhold til hvilken de afgørelser, der er truffet i det forløbne finansår, skal forelægges for miljøministeren, hvorigennem vi så får den parlamentariske kontrol med denne udgiftspost.

Til hr. Fuglsang og til fru Nana Mikkelsen vil jeg understrege, at det stadig væk er sådan, at det er den, der forurener, der skal betale. Dette princip er ikke brudt hermed. Man har her kun opfyldt det løfte, der blev givet under forhandlingerne, nemlig at man var villig til at se på vanskeligheder, der opstod i en overgangsperiode for de virksomheder, som var etableret, inden loven trådte i kraft, og af den grund ikke kunne vide, hvilke krav der blev stillet til dem. Så det er altså stadig væk — og det synes jeg der skal slås en tyk streg under — den, der forurener, der skal betale; dette princip er godkendt her, og det er også godkendt i fællesmarkedet som et fælles synspunkt.

Fru Nana Mikkelsen var i højere grad inde på en debat om miljøloven, idet nogle af de ting, fru Nana Mikkelsen pegede på, jo netop er hensigten, formålet, med selve loven. Jeg synes også, der er muligheder for at få gennemført og få opfyldt den målsætning, som fru Nana Mikkelsen helt rigtigt pegede på. Spørgsmålet om tilskud til kommunernes rensningsanlæg har været drøftet, og der er i hvert fald givet muligheder for sådanne tilskud igennem de forhøjelser af lånerammen, som kommunerne har fået på det sidste.

Jeg vil godt i forbindelse med diskussion om miljøkreditrådet sige lidt om de erfaringer, vi i miljøstyrelsen har haft med den støtteordning, vi nu har administreret, de 100 mill. kr. Jeg kan konstatere, der har været meget, meget stor interesse i erhvervslivet for støtte til miljøinvesteringer, og det er oplyst over for mig, at den kemiske industri tegner sig for det største investeringsbeløb blandt ansøgerne, og det største antal ansøgere drejer sig om begrænsning af vandforurening.

Som bekendt er der indkommet et betydeligt større antal ansøgninger, end vi havde regnet med ved lovens vedtagelse, og jeg vil godt sige, at behandlingen af disse mange ansøgninger har betydet et meget, meget stort arbejdspress for miljøstyrelsens personale og har medført, at en stor del af arbejdet har måttet foretages om aftenen og i weekenderne.

[Miljøministeren.]

Til at administrere den i lovforslaget omtalte støtteordning har jeg foreslået, at vi oprettede et sekretariat for miljøkreditrådet, og i den betænkning, der danner grundgrund for lovforslaget, er det indstillet, at sekretariatet skal etableres som et selvstændigt organ. I forbindelse med udarbejdelsen af lovforslaget har det været overvejet, om man kunne lægge sekretariatet i miljøstyrelsen, og i lovforslaget står det da også åbent, hvor sekretariatet skal placeres, således at vi kan få lejlighed til at drøfte det under udvalgsarbejdet.

Jeg tror personlig, at sekretariatet bør ligge i miljøstyrelsen, så vi undgår at oprette en ny selvstændig administration på dette område. Men det spørgsmål regner jeg med, ligesom de øvrige spørgsmål, der er rejst til udvalgsarbejdet, vi kan få lejlighed til at drøfte, og fra miljøministeriets side skal vi udvise hurtighed og grundighed i det udvalgsarbejde, som nu forestår.

Nana Mikkelsen (VS):

Jeg vil gerne spørge, hvordan miljøloven kan tilgodeses og finansieres med de meget store bevillinger, som er givet til private virksomheders rensningsanlæg; det drejer sig om 50 mill. kr. om året i investeringer til private virksomheders rensningsanlæg over de næste 5 år. Jeg kan ikke rigtig se, selv om det kun er en del af de penge, ministeriet skal betale, at formålet med miljøloven kan tilgodeses inden for de økonomiske rammer, man har til rådighed.

Hilmar Baunsgaard (RV):

Det var ministerens svar til mit partis ordfører, fru Lone Dybkjær, bemærkninger om dette lovforslags forhold til beskæftigelsen inden for byggesektoren, der kalder mig frem. Jeg fandt ikke, at ministerens svar udtrykte en tilfredsstillende forståelse for det problem, der blev rejst.

Det er muligt, der stadig er 8 pct. ledighed inden for byggebranchen. Så meget mere foruroligende er det, hvis det er rigtigt, at der i øjeblikket finder en meget kraftig længlidning sted inden for dette område.

Jeg har sådanne oplysninger, at jeg ved, der i hvert fald i visse områder i landet finder en kraftig længlidning sted i øjeblikket. Det afslører en ejendommelig mangel på

moral og mangel på ansvarsfølelse inden for denne branche, hvis der stadig er 8 pct. arbejdsløse, at man så kan se dette fænomen udvikle sig.

Derfor er jeg nødt til at sige til boligministeren — (*Afbrydelse af miljøministeren* [Helge Nielsen]: Det er ikke boligministeren i dag!) — nej, men lad mig så sige det til miljøministeren; jeg håber, der er en kommunikation de to herrer imellem. Jeg vil gerne sige til miljøministeren, at når han fungerer som boligminister, skal han huske, at han er forpligtet over for dette ting til at følge udviklingen inden for bygge- og anlægssektoren, og han skal meddele miljøministeren, at hvis det er rigtigt, at der er den længlidning og boligministeren intet foretager sig for på anden måde at imødegå den, bliver det nødvendigt med hensyn til ikrafttrædelsestidspunktet for dette lovforslag at lade det gå ud over miljøministeren og forureningsbekæmpelsen.

Miljøministeren (*Helge Nielsen*):

Må jeg først sige til fru Nana Mikkelsen, at det er jo mange forskellige opgaver, der skal klares for de midler, der både nu og i den tidligere lov om de 100 mill. kr. er stillet til rådighed, og derfor er der jo ud over de 100 mill. kr. og de midler, der er indeholdt i denne lov, langt større udgifter, som erhvervslivet selv skal klare. Det er jo kun en lille del af det.

Hr. Hilmar Baunsgaard, hvis indlæg var lidt forbavsende, fandt ikke svaret til fru Lone Dybkjær tilfredsstillende, og derfor må jeg mene, at hr. Hilmar Baunsgaard ikke har hørt efter, hvad jeg sagde. Jeg sagde udtrykkeligt, at regeringen har fod på disse ting og følger udviklingen. Jeg har også set det byggeindeks, der indeholdt en længlidning, men jeg har også konstateret den ledighed, der er inden for byggefagene.

Jeg kan oplyse over for hr. Hilmar Baunsgaard, som hr. Hilmar Baunsgaard tidligere har fået det at vide under andet udvalgsarbejde, at regeringen har et udvalg, hvor man følger materialeudviklingen, følger beskæftigelsen, kommune for kommune, amt for amt, følger de igangsættelser, som gives af kommunerne, uge for uge, således at vi på den måde i regeringen, i boligministeriet prøver at følge udviklingen og ikke sætte flere af de midler, som folkettinget med

[Miljøministeren.]

hr. Hilmar Baunsgaards parti har bevilget i gang, end vi mener kan gøres, uden at det skaber problemer.

Jeg erkender, at man nok også må prøve at dykke ned i, hvorfor man har fået en løn-
glidning af den karakter, samtidig med at man har en ledighed af den størrelse, der er tale om. Men altså jeg skal hilse boligministeren og sige, at han fortsat skal gøre sådan, som vi mellem forligspartierne er blevet enige om vi skal gøre.

Maisted (FP):

Jeg vil godt spørge miljøministeren i forbindelse med det lovforslag, vi har på bordet: hvor mange virksomheder mener ministeren der kommer til at lukke under disse økonomiske forhold, hvis der skal investeres et sted mellem 2 og 4 mia kr. og miljøloven skal tages efter bogstaven?

Miljøministeren (Helge Nielsen):

Jeg kan ikke svare på det spørgsmål, som hr. Maisted stiller mig om, hvor mange virksomheder der vil blive lukket i den kommende tid, men jeg kan henvise til miljølovens bestemmelser — som jeg kan bede hr. Maisted om at læse — hvor der står, at vi skal foretage disse miljøinvesteringer og stille disse miljøkrav i nøje forhold til erhvervslivets økonomiske forhold og situationen på arbejdsmarkedet.

Maisted (FP):

En af forudsætningerne for at give støtte til virksomhederne er efter den betænkning der foreligger, at virksomhederne er rentable i fremtiden. Hvordan vil miljøministeren sikre sig det i disse tider?

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtages uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til miljøudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændring i følgende udvalg:

Undervisningsudv. (13/11 75):

Udtræder: Kristine Helberg

Nyt medlem: Morten Lange

Folketingets næste møde afholdes onsdag den 19. november kl. 13 med følgende dagsorden:

- 1) *Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Ove Jensen.*
- 2) *Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.*
- 3) *Spørgsmål til ministrene.*
- 4) *Første behandling af:*
Forslag til lov om trafikhavne.
- 5) *Første behandling af:*
Forslag til folketingsbeslutning om ændring af vikårene for radio- og tv-spredning [af Lembourn m. fl.].
- 6) *Første behandling af:*
Forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af fjernsyns- og radiolicenssystemet [af Glistrup m. fl.].

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge henviste formanden til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 13.32.